

Agerbruget 1866-67 paa Ourupgaard, Gjedser- gaard etc.

af

Statsraad, Godsejer **Tesdorpf.**

De Udtalelser, jeg har hørt over det af mig ifjor offentliggjorte Svar til Hr. Professor Wilson, hvilket Svar væsentligst bestaaer i Tal, lader mig formode, at en fortsat Meddelelse over Udbytten af de Avlsbrug, som henligge under min personlige Ledelse, muligen vilde være mine Kolleger, de danske Jordbrugere, velkommen.

Jeg kunde have ønsket at ledsage disse Meddelelser med en Række af Bemærkninger, hvortil flige Meddelelser jo give en velkommen Lejlighed, men jeg forhindres deri, ligesom af Mangel paa Tid. Jeg stal derfor nøjes med at yttre, at de følgende Tal afgive et synligt Bevis paa, at Aaret 1866—67 har været et usædvanlig godt Aar, saa godt, at enkelte af de her nævnte Avlsbrug vanskeligen i en længere Aarrække vilde støtte deres Ejer saaledes, end siges yderligere, end de have gjort i det nævnte Aar.

Ikke desto mindre troer jeg at turde udtale, at vi i Almindelighed langtfra vente i Udbytten at have fulmineret. Allerede ifjor henlede jeg Opmærksomheden paa, at Indtægten af Kvæg og Faar paa de mindre Gaarde, hvor ingen Mejeri-

drift findes, staaer i et uheldigt Forhold til Udbyttet af Hollænderigaardene. Jeg er for Tiden bestjæftiget med at danne mig et Hollænderi paa 50 Hoveder paa Gaarden „Bøttø“, hvormed jeg iøvrigt først i heldigste Tilfælde kan vente at blive færdig i Aaret 1869. Denne Besætning agtes dannet af store jydste Røer og de bekjendte Breitenburger. Røerne paa denne Gaard bedækkes af en Korthorns-Tyr, og deres Afkom opdrættes dels paa Bøttø, dels paa Frijensfeld, for i 3 Aars Alderen at blive fedet paa sidstnævnte Gaard og paa Kringelborg. Det er en Selvfølge, at Faareflokken paa Grund heraf maa indskrænktes. Lykkes denne Plan, forventer jeg, at Indtægten af de mindre Gaardes Kreaturbesætninger med Tiden vil stille sig endel gunstigere.

Gjedsfergaard har i det nævnte Aar ej stillet sig saa gunstigt som man skulde ventet efter Gaardens Kulturtrin. Hertil maa Grunden tildels søges i, at vi ved Kreaturerne opfodrede et forholdsvis større Kvantum Sæd, navnlig iblandt andet til Svinene, uden at Indtægten af Besætningen har givet fuld Erstatning for denne stærke Anvendelse af Kraftfoder. Forøvrigt er det jo vanskeligt at trække den rette Grændse i dette Tilfælde, ligesom man ej heller kan bedømme en Gaards Værdi af enkelte Aars Udbytte, hvilket Gjedsfergaard især viser iaar, hvor dets Udbytte tilsyneladende væsentlig vil overgaa de andre Gaardes Ren=Indtægt.

Bøttø=Gaard er en Havstok, som vi i sin Tid modtog uopdyrket; den bestaaer i sine højeste Strækninger af Klitter, uskiftet til Kultur, det være da, at vi der Tid efter anden kunne frembringe noget Naaletræ, hvilket vi søge at forberede ved temmelig betydelige Plantager af pinus inops. I sine lavere Dele bestaaer Havstokken af Sandbund, hvorpaa der i Aarenes Løb har dannet sig et humusrigt, tørveagtigt, 6 til 7 Tommer dybt Jordlag. Denne lavere Del var tidligere tildels saa stærkt udsat for Oversvømmelser, især om Vinteren, at den ikke kunde opdyrkes; i 1861 udførtes et større Udgravningsarbejde i Forening med en Sikkring af Kysten imod

Østerføens Indtrængen i Vøttø-Noer; derved blev Vandstanden sænket saaledes, at hele Havstøffens lave Del i de følgende Aar har kunnet opdyrkes. Vi befinde os saaledes med denne Jordbund synlig endnu ikke i nogen normal Tilstand, men have alligevel nu dog i adskillige Aar kunnet behandle den uafhængig af forstyrrende Elementer. Da jeg nu tillige troer at kunne tilføje, at den, i Forening med Anvendelsen af en meget betydelig Driftskapital, er bleven bestyret saa økonomisk og omhyggeligt som Forholdene vel have tilladt det, vidner Gaardens ringe Udbytte om, hvor vanskeligt det er at frembringe et passende Overskud, hvor den ene Hovedfaktor, en taknemmelig Jordbund, mangler. Forøvrigt venter jeg en Opadgaaen paa dette Sted, foranlediget ved de alt før berørte Grunde, Forandring af Besætning og Avlingens mere normale Tilstand i Almindelighed.

Skulde de i efterfølgende Regnskaber nævnte Tal fremkalde Sammenligninger med gængse Forpagtningsafgifter, kan jeg kun gjentagende minde om, at det her nævnte Aar maa ansees for et af de allerbedste, for ikke at sige det bedste, danske Landmænd nogensinde have oplevet, ligesom ogsaa, at den nævnte Produktion er Frugten af mange Aars Bestræbelser og en meget betydelig Kapitals Anvendelse i de forskjelligste Retninger.

Jeg nægter ikke, at det er mit Haab, at disse Tal ville bidrage til at styrke Tilliden til det fremadskridende Agerbrugs Soliditet, hvilket Haab ogsaa er, naar Alt kommer til Alt, Bevæggrunden til, at vi fremtræde for Offentligheden med vore Regnskaber.

Til Oplysning ved efterstaaende Pengeregnskab fremsættes i omstaaende Tabel følgende Opgivelser om Gaardens Hartkorn, Areal, Markinddeling, Høsten 1866 og Kreaturbesætningen.

	Durup- gaard.	Gjedsfer- gaard.	Kringel- borg.	Frijsensfeld.	Bøtta.
Gaardenes Hartkorn er	137 6 3 $\frac{2}{3}$	70 5 2 "	27 5 " 2 $\frac{3}{4}$	26 7 1 1 $\frac{3}{4}$	11 1 2 1
" Areal Tdr. Land	1016	500	290	291	280 og 250
(Gjedsfergaards Areal er tidligere fejll publiceret; Kringelborgs Areal er bleven forøget med 20 Tdr. Ld. siden sidste Offentliggjørelse)					Tdr. Land permanent Græsning,
§ 1866 var besaaet med Korn Tdr. Land	501	246	149	149	107
Arealen er inddelt i Marker . . .	8	7	7	7	7
1. Brak, Helbrak	$\frac{2}{3}$ Mark	$\frac{2}{3}$ Mark		$\frac{2}{3}$ Mark	1 Mark
Halvbrak	$\frac{1}{3}$ "	$\frac{1}{3}$ "	1 Mark	$\frac{1}{3}$ "	
2. Vintersæd, Hvede eller Rug	1 "	1 "	1 "	1 "	1 "
3. Byg eller Havre	1 "	1 "	1 "	1 "	1 "
4. $\frac{1}{2}$ Erter, $\frac{1}{4}$ Koer, $\frac{1}{4}$ Bønner og lidt Blandsæd	1 "	1 "	1 "	1 "	
5. Havre eller Byg	1 "	1 "	1 "	1 "	1 "
med Kløver og Græs høves . . .	3 "	2 "	2 "	2 "	3 "
§ 1866 høstedes ialt:	Tdr. Fjold	Tdr. Fjold	Tdr. Fjold	Tdr. Fjold	Tdr. Fjold
Hvede	1941 15,5	1116 16,3	635 15,9	692 17,3	
Rug	243 9,7				383 9,9
Byg	1881 15,0	1012 16,0	660 16,5	880 22,0	440 11,8
Havre	2627 21,9	1463 22,8	1027 25,0	962 24,0	417 14,4
Erter	831 16,0	326 13,8	473 16,9	324 14,1	
Bønner	163 13,8	221 13,8			
Blandsæd	702 16,7	113 12,5		132 22,0	
ialt høstet	8388 "	4251 "	2795 "	2990 "	1240 "
Gjennemsnitsfold pr. Td. Land besaaet	16,73	17,3	18,8	20,0	11,8
Kreaturbefætningen var i Aaret 1866/7:					
Arbejds-Heste Stkr.	42	26	12	12	12
Plage "	12	4			
Tyre "	4	3		4	1
Malkøer "	225	113	9	16	5
Stude og Fedekøer om Vinteren "	10	12	10	32	25
Ungkøer (Kvier) om Sommeren "				23	60
do. om Vinteren "			62	23	18
Faar "	330	440	750	533	400
Sviin "	200	110			

Bølgeregnskab for Mæret fra 1. Maj 1866 til 30. April 1867 er følgende:

	Dyringsaar.		Gjædselgaard.		Springeborg.		Grøntefeld.		Bøtte.	
	RM	β	RM	β	RM	β	RM	β	RM	β
I. Indtægt.										
1) Solgt Korn:										
til Fjøsmand for	27,309	89	"	"	10,112	28	"	12,415	76	2,292
" " Gasmænd "	1,468	82	"	"	588	80	"	504	48	287
" " Gørfællinge "	989	54	"	"	1,085	66	"	42	36	387
" " Deputat "	1,583	26	"	"	242	80	"	1,478	40	126
" " Høstform "	170	41	"	"	"	"	"	29	24	"
" " Høstform "	42	40	"	"	50	74	"	8	12	8
" " Træsform "	198	54	"	"	"	"	"	"	"	"
" " Høstfæste "	922	60	"	"	"	"	"	"	"	"
" " Høstfæste "	392	60	"	"	"	"	"	"	"	"
" " Husboldning "	2,251	54	"	"	412	48	"	359	48	295
nemlig ialt:										
Gude, Tønder	1732	3	1038	3	562	5	630	2	"	"
Bug "	367	6	209	"	101	"	78	1	"	"
Bug "	1467	4	692	"	562	7	761	5	"	76
Gavre "	461	7	"	3	240	"	"	"	"	5
Høst "	117	7	"	5	22	"	"	"	"	1
Malt "	105	7	39	4	7	"	13	"	"	10
Blandsed "	3	5	"	"	"	"	"	"	"	"
Kornbeholdningen ved Mærets										
Slutning har imod Mærets										
Begyndelse en forenet Børd af	3,382	93	"	"	983	60	"	2	72	"
ialt	38,712	17	"	"	13,476	52	"	14,840	68	3,396
herfra træffes indfjøsbt Korn til					433	"				50
Beløb af	2,091	84	"	"						

et tørt Gindring af Værelse-
riernes Driftsudgifter.
Netto-Indtægen af Søleret
efter Fradrag af Driftsud-
gifter
Forskjellige Indtægter
Den samlede Indtægt bliver .
eller pr. Td. Land af Arentet .

II. Udgift.

a) Dagsleje kontant	3590 55	3M β	1959 5	325 48	2,168 71	2,542 84
Prisforskiel paa Godskøbs- torv og Brænde	548 "	508 24	241 68	2,188 36	1,819 88	1,298 90
do. do. Smør	416 68	182 43	183 94	226 56	21 62	129 76
	4,555 27	2,929 70		15,784 "	18,854 1	7,368 12
b) Affordrbararbejde kontant. leveret i Færrestorv	679 39	449 1	"	54 41	64 76	26 30
	198 54	"	"	"	"	"
c) Søstarbejde kontant	1873 22	"	"	"	"	"
leveret Østtorv for	42 40	"	"	"	"	"
do. Østbrænde	46 32	"	"	"	"	"
	1,961 94	837 68	376 90	498 45	230 4	486 "
d) Løn i Penge	1377 42	462 24	"	496 32	"	"
Korn, Mælk, Smør for	252 40	50 32	"	"	"	"
Brænde for	45 "	"	512 56	"	"	"
	1,674 82	1,276 79	3,458 80	2,404 83	2,066 95	
	9,070 8	5,493 26	"	"	"	70 "
2) Væstebefættningens Bedragsbeholdelse	1,520 57	502 38	"	"	"	2,186 95
Væstebæ	10,590 65	5,995 64	"	3,488 80	2,404 83	

*

	Durrupgaard.		Gjedsergaard.		Kringelborg.		Strømfeld.		Vættø.	
	RM	β	RM	β	RM	β	RM	β	RM	β
3) Inventariets Anskaffelse og Vedligeholdelse:										
a) Maskiner:										
Transport ..										
1 Damptrykmaskine ..	4064	81	"	"	"	"	"	"	"	"
1 Svønder ..	80	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Sømaskiner ..	110	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Høstere ..	134	92	"	"	"	"	"	"	"	"
Trykmaskiner ..	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Decimalvægte ..	35	20	"	"	"	"	"	"	"	"
div. Maskinarbejde ..	132	44	181	38	"	"	"	"	"	"
b) Smedearbejde ..	1177	58	185	66	51	89	417	12	29	48
c) Gulmandsarbejde ..	531	9	222	69	90	6	62	48	353	68
d) Sædelmagerarbejde ..	203	"	137	40	59	32	54	32	53	78
e) Høstlagerarbejde ..	229	50	71	20	21	38	10	90	42	48
f) Sark og Præsnninger ..	224	85	102	26	26	50	60	4	19	66
g) div. Ting ..	103	82	43	32	18	12	207	25	41	"
Ialt Inventariet ..	7,027	41	944	3	566	4	1,695	63	34	80
										575
										4
4) Skatter og Afgifter:										
a) Kongelige Skatter ..	1456	72	{ 997	5	465	54	298	3	9	26
b) Kommuneskatter i Penge ..	731	95	{ 72	12	291	62	124	47	122	92
i Korn ..	216	25	98	"	"	"	29	24	"	"
c) Tiente og Refusioner ..	266	46	119	88	496	51	254	"	56	87
d) Assurance ..	75	30	25	62	10	10	11	68	7	66

tagelse af Koft til Mejeri- personalet, der er fratrukket Mejeriet, Koster	5,825	72	"	2,655	95	"	916	94	"	968	38	"	870	26
6) Drainingen har kostet	669	41	"	"	"	"	12	34	"	"	"	"	"	"
7) Kunstig Gjødnng, ialt for	6,395	57	£	3,483	33	£	1,556	74	£	1,868	20	£	1,203	3
nemlig: Peru-Guano	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Gifte-Guano	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Chili Salpeter	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
for foef. Kalf	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
8) Kjøbt Dieltager for	2,062	35	"	839	73	"	495	23	"	889	84	"	1,026	76
nemlig: Dørrøtger	"	"	"	5,500	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Kapsfager	"	"	"	24,500	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
do. Rfid for	947	"	"	3,392	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
9) Rløver og Græsfrø etc. for ialt	1,373	24	"	790	19	"	389	1	"	331	79	"	249	28
nemlig: ital. Rajgræs	"	"	"	654	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
engl. do.	"	"	"	360	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Rødløver	"	"	"	910	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Hvidløver	"	"	"	625	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Hvittløver	"	"	"	350	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Limothé	"	"	"	500	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Kunetroefrø	"	"	"	208	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Turnipfrø	"	"	"	90	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Gulerødsfrø	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Satteris	37,638	27	"	16,165	44	"	8,689	7	"	8,876	29	"	6,258	23

	Durup- gaard.	Gjedser- gaard.	Kringel- borg.	Frisenfeld.	Østø.
	RM β	RM β	RM β	RM β	RM β
Transport . . .	37,638 27	16,465 44	8,689 7	8876 29	6258 23
10) Forstjellige Ud- gifter:					
Dyrlægeregning	138 48	57 60	25 80	"	"
Gavntra	100 "	"	"	"	"
Bertraad til Markindbeg- ning	319 77	"	"	"	"
Stenful	1287 30	447 19	"	80 42	"
Forstjellige Smaaavgifter .	196 32	42 48	"	157 46	22 "
Summa Udgift . . .	39,680 22	17,012 75	8714 87	9114 21	6280 23
Foranstaaende Indtægt er .	63,508 95	28,529 24	15,784 "	18,854 1	7366 12
Udgiften er . . .	39,680 22	17,012 75	8714 87	9114 21	6280 23
udkommer Nettooverskud med pr. Td. Land af Arealet . .	23,828 73	11,516 45	7069 9	9739 76	1087 85
Anskaffelsen af Maskiner, der ikke bør falde dette Ar- alene til Last, udgjør pr. Td. Land	23 43	23 3	24 36	33 45	3 85
Udgift til Draining, ligeledes pr. Td. Land	4 18	"	"	3 8	"
hvorved Nettoindbyttet rettes- ligen bliver pr. Td. Land	" 63	"	"	"	"
	28 28	23 3	24 36	36 53	3 85

**Til Regnskaberne knytte
sig følgende Sammen-
stillinger:**

	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.
Af det i 1866 høstede Korn er solgt og bortført fra Gaardene	3786	2400	1532	1963	850
Derimod indkjøbt	450	859	142	332	489
altfaa solgt af Høsten 1866 eller i pCt. af Høsten	3336 40	1541 36	1390 50	1631 54½	361 29
Bengeindtægten for solgt Korn er, efter Fra- drag af Udgift for indkjøbt Korn	RM β 29,671 14	RM β 14,944 80	RM β 11,647 40	RM β 14,478 44	RM β 3138 4
Gjennemsnitspris pr. Td. Korn	8 86	9 67	8 36	8 84	8 67
Kornsalget giver pr. Td. Land af Arealet	29 20	29 85	40 16	49 73	11 20
I Regnskabsaaret er opfø- dret med Heste, Kvæg, Svin og Faar	Tdr. Korn. 3924	Tdr. Korn. 2386	Tdr. Korn. 1093	Tdr. Korn. 1150	Tdr. Korn. 749
hvilket bliver pr. Td. Land Areal	3,862	4,77	3,77	3,95	2,67

	Durup=		Gjedsfer=		Kringel=		Frisenjeld.		Botts.	
	RM	β	RM	β	RM	β	RM	β	RM	β
Anfattes Prisen pr. Td. Korn til 6 Rdl., har det opfodrede Korn en Værdi pr. Td. Land Areal af . .	23	16	28	60	22	59	23	68	16	4
Udgiften til Oliefager og Klid bliver pr. Td. Land Areal	2	92	1	66	1	80	3	6	3	64
Det opfodrede Korn, Oliefager og Klid bliver herefter i Penge pr. Td. Land	26	12	30	30	24	43	26	74	19	68
Indtægten af Kvæg og Svin er ialt efter Fra=drag af Driftsudgifterne .	23,584	68	11,578	45	325	48	2168	71	2542	84
Indtægten af Faarehol=det er ialt ligeledes . . .	2815	54	1017	6	2188	36	1819	88	1298	90
tilsammen Indtægt af Kvæg, Faar og Svin .	26,400	26	12,595	51	2513	84	3988	63	3841	78
er pr. Td. Land Areal . . .	25	95	25	18	8	64	13	68	13	69
Det til Heste, Kvæg, Svin og Faar opfodrede Korn repræsenterer en ansat Værdi pr. Td. Land af	26	12	30	30	24	43	26	74	19	68
Herefter koster den pro=ducerede Gjødning = Værdien af Hø, Halm, Køer og Græs, samt i Penge pr. Td. Land .	„	13	5	12	15	75	13	6	5	95
Forbruget af kunstig Gjød=ning er pr. Td. Land af hele Areallet	6	28	6	55	5	74	6	40	4	28
Ialt . . .	6	41	11	67	21	53	19	46	10	27

Durupgaard, den 14de Februar 1868.

Som Bilag til ovenstaaende Regnskab vil der i næste Hefte blive meddelt Mejeriregnskabet for Durupgaard og Gjedsfergaard for Aaret 1866-67. Red.